

Hoop voor kerk door kleine groepen

door onze redacteur Wim Houtman

Om de Rooms-Katholieke Kerk nieuw leven in te blazen in Nederland, stellen de bisschoppen veel hoop op 'Small Christian Communities'. Kleine groepen, waarin mensen elkaar ontmoeten, bidden en hun geloof delen.

HELVOIRT - „Ik wilde niet alleen maar uitvaarten leiden, totdat de laatste het licht uit zou doen“, zegt pastoor Rainer Kanke. „Ik wilde ook een visioen hebben van toekomst voor de kerk.“ Hij kwam in 2004 in Echt, in Midden-Limburg; kort daarvoor was de Limburgse hulpbisschop Everard de Jong enthousiast geworden voor 'Renew', een Amerikaanse methode voor parochievernieuwing.

Kanke ging ermee in zee. Hij wil niet zeggen dat hij nu op zondag méér mensen in de kerk heeft dan voor die tijd. „Maar de beleving is anders. Mensen blijven napraten op het kerkplein of in het kerkcentrum, terwijl de kinderen buiten spelen.“ Hij noemt ook tal van activiteiten die in de parochie op gang zijn gekomen: een tienergroep, gebedskring, kinderveerdienst, gebedsgroep voor moeders, een praiseband.

Veel van de vier miljoen rooms-katholieken in Nederland zijn niet erg bij hun kerk betrokken en kunnen soms nauwelijks verwoorden wat of waarom ze geloven; het kerkbezoek loopt terug. De bisschoppen hopen dat de vorming van kleine groepen in parochies nieuw leven kan brengen. Daarover wordt tot en met vandaag een driedaags 'pastoraal congres' gehouden in voormalig klooster Emmaüs in Helvoirt bij Den Bosch.

Uit Amerika is een concept van 'Small Christian Communities', kleine kerkgemeenschappen, overgewaaid. Groepen van zo'n vijf tot twintig mensen die samen bidden en hun geloof delen. Dat kunnen 'vuurhaarden' voor het parochieleven zijn, hopen de bisschoppen.

De praktijk stuit nog op drempels, bleek gisteren. Kerkmensen zijn terughoudend om zich aan een groep te binden. En pastoors, die de vorming ervan op gang zouden moeten brengen, hebben het al veel te druk.

Zij moeten prioriteiten stellen, vindt Kanke, een Duitser van oorsprong, die aan het priesterseminarie Rolduc studeerde en in Nederland 'is blijven hangen'. „Je moet er in eerste instantie veel tijd in steken, maar je krijgt er veel voor terug: mensen die hun geloof met je delen en die in de parochie gaan meedoen.“ Maar hoe krijg ik mensen die samen met mij die groepen willen gaan trekken, vroeg een Limburgse dorpspastoor. „Ik werk alleen. Voor Limburgers is de kerk er gewoon, zij hoeven er niets voor te doen, is hun gevoel.“ Maar ook Limburgers zijn er gevoelig voor als ze voor iets gevraagd worden, zei een pastoraal werkster.

Impulsen

Tal van 'nieuwe bewegingen' presenteerden gisteren hun vorm van kleine groepen op het congres. Uit die bewegingen - Focolare, Emmanuël, Katholieke Charismatische Vernieuwing en andere - komen momenteel veelal de meeste impulsen voor nieuw leven in de Rooms-Katholieke Kerk.

Theoloog en pastoor Kees van Vliet waarschuwde voor té hoge verwachtingen van de kleine groep. Die kan kerkmensen helpen in hun geloof te groeien, maar ze zijn geen oplossing voor de crisis van de kerkverlating. Er kunnen ook spanningen groeien, als groepen 'kerkjes in de kerk' worden, te veel overtuigd van hun eigen gelijk. Of aan de andere kant, als de kerkgemeenschap niet wil openstaan voor het goede dat de Heilige Geest geeft.

Godsdienstsocioloog Erik Sengers stelde protestantse 'groeigroepen' ten voorbeeld: die bestrijken een „breder palet“ dan alleen Bijbellezen, praten en bidden om het geloof te verdiepen. Ook praktisch bezig zijn of diaconale hulp zijn taken die bij mensen kunnen passen.

Van Vliet noemde de opkomst van kleine groepen „hoopvol“. Het Tweede Vaticaans Concilie onderscheidde acht 'kleuren' of dimensies aan de kerk: onder meer is de kerk een mysterie en een concrete gemeenschap, het is de kerk van de gewijde ambten en van het hele volk van God. Die kleuren worden in groepen belichaamd. „Zo hoeft de kleur van de kerk niet alleen grijs te zijn.“

Renew-methode

Uit Amerika was gisteren Maureen Colleary op het congres, uit het bisdom waar de Renew-methode is ontwikkeld (Newark, in de staat New Jersey). Een Renew-groep komt in twee blokken van zes weken per jaar, wekelijks bijeen. De avonden worden geopend en besloten met gebed en aan de hand van een bijbelgedeelte worden geloofs- en levenservaringen uitgewisseld. „Het idee is om van een werkgroep of een commissie een gemeenschap te maken, doordat gebed en geloofsgesprek een plaats krijgen“, zegt

zuster Maureen, lid van een franciscaanse orde.

Als een bisdom of een groep parochies met Renew in zee wil, zorgt het 'hoofdkwartier' in New Jersey voor leiderstraining en materiaal. In Echt vonden de groepen de pauze tussen de twee blokken per jaar te lang en verzorgde pastoor Kanke op verzoek een serie avonden over het Johannesevangelie. Renew-groepen zijn er tot nu toe alleen in Limburg, in Echt, Maastricht en Sevenum.

Zuster Maureen durft wel van een 'recept' voor parochievernieuwing te spreken. „Renew bestaat al dertig jaar, inmiddels in twintig landen. En het werkt overal.“ Ze is niet bang dat zo'n groep actievelingen een 'elitekerk' gaat vormen. „In de groep deel je je ervaringen en dat maakt juist nederig. Je ontdekt dat je allemaal je kruis te dragen hebt.“

Verdieping

„In een tijd waarin gelovigen meer en meer alleen staan, is het dringend nodig elkaar in de diepere dimensies van het leven te ontmoeten“, zei hulpbisschop De Jong van Roermond op het congres.

Hij somde voordelen van kleine groepen op:

het is geen chatsessie, maar kan wel mensen uit hun eenzaamheid halen;

het is geen denktank, maar er kunnen schitterende ideeën geboren worden;

je bent deel van een groep, maar het ontwikkelt je persoonlijkheid;

het is geen sensitivity-training, maar maakt mensen wel gevoelig voor elkaar;

je bent er een avond in de week mee kwijt, maar je wint er veel tijd mee.

Dit artikel stond op 4 maart 2008 in het Nederlands Dagblad en werd geplaatst op dinsdag 4 maart 2008 om 08:49 uur op http://www.nd.nl/Document.aspx?document=nd_artikel&id=109785

Zie voor een overzicht van teksten van dit congres: 0193-4 op www.stucom.nl